

Udskrift af Arbejdsrettens dom af 24. juni 2022

I sag nr.: 2021-6138 (tidl. sag nr. 2021-8)

Fagbevægelsens Hovedorganisation
for
HK Danmark
for
HK Privat
(advokat Jeppe Wahl-Brink)

mod

Tandlægeforeningen

og

X Tandplejecenter I/S

og

tandlæge A

og

tandlæge B
(advokat Morten Ulrich for alle)

Dommere: Højesteretsdommer Lars Hjortnæs (næstformand og retsformand), højesteretsdommer Anne Louise Bormann (næstformand) og højesteretsdommer Oliver Talevski (formand).

Indledning

Sagen angår, om de indklagede har udvist bodspådragende organisationsfjendtlig adfærd ved at undergrave en bestemmelse i overenskomsten 2020-2023 mellem Tandlægeforeningen og HK Privat om forbud mod at modregne overenskomstmæssige lønstigninger i klinikassistenters personlige tillæg.

Parternes påstande

Klager, Fagbevægelsens Hovedorganisation for HK Danmark for HK Privat, har nedlagt følgende påstande:

1. Tandlægeforeningen tilpligtes at betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til HK Privat.
2. X Tandplejecenter I/S, A og B tilpligtes solidarisk at betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til HK Privat.

De indklagede, Tandlægeforeningen, X Tandplejecenter I/S, A og B, har påstået frifindelse.

Sagsfremstilling

Tandlægeforeningen og HK Privat har indgået overenskomst, som regulerer klinikassistenters ansættelse hos tandlæger. X Tandplejecenter I/S er medlem af Tandlægeforeningen og omfattet af overenskomsten.

Der blev mellem Tandlægeforeningen og HK Privat opnået enighed om en overenskomstfornyelse i marts 2020, men Tandlægeforeningens medlemmer stemte forhandlingsresultatet ned. Forhandlingerne blev herefter genoptaget, og der blev den 29. maj 2020 opnået et nyt forhandlingsresultat med nogle justeringer, og dette resultat blev vedtaget. Justeringerne gik bl.a. ud på at forlænge fristen for at gennemføre aftalte lønstigninger for klinikassistenter.

Tandlægeforeningen havde den 21. marts 2020 anført følgende på sin hjemmeside for medlemmer (TDLNET):

”Ved indgåelse af aftaler om en midlertidig lønnedgang er det vigtigt at være opmærksom på, at lønnen for så vidt angår overenskomstmødfattede medarbejdere ikke må bringes under de overenskomstfastsatte minimallønninger. På klinikassistentområdet må man i øvrigt ikke modregne overenskomstmæssige stigninger i personlige tillæg.”

På hjemmesiden meddelte foreningen bl.a. følgende den 27. april 2020:

”Da en forringelse af dine medarbejderes ansættelsesvilkår som nævnt er en opsigelse med tilbud om genansættelse på nye vilkår, skal du i denne sammenhæng kunne godtgøre, at det har været absolut nødvendigt at nedbringe dine lønudgifter på klinikken for at økonomien på klinikken kan hænge sammen. Dette skal ses i lyset af både den økonomiske situation på varslings tidspunktet og i forhold til fremtidsudsigterne for klinikkens økonomi.”

A og B ejer X Tandplejecenter I/S. A, deltog som medlem af Tandlægeforeningens forhandlingsudvalg i de fornyede overenskomstforhandlinger, der blev afsluttet 29. maj 2020.

Kort efter, at de fornyede forhandlinger var afsluttet den 29. maj 2020, startede en tråd i facebookgruppen ”Klinikejere”. Af en fremlagt tråd fra facebookgruppen den 2. juni 2020 fremgår bl.a.:

C

”Kære Kollegaer.

Vi kan sagtens være uenige.

Vi kan hver især have forskellige situationer på vores klinikker,- både økonomisk og organisatorisk.

Fælles for os alle er dog, at vi demokratisk har valgt nogle kollegaer til at varetage det fagpolitiske arbejde. Jeg har aldrig selv stillet op og ”taget en for det fagpolitiske fællesskab”, - men jeg har altid stemt til ALT. Jeg stemte også i sin tid vedr. sygesikringsoverenskomsten i 2015,- hvor jeg husker, at jeg var så utrolig overrasket over den meget lave stemmeprocent. Hvorfor var den så lav?

For første gang stemte jeg nej til HK overenskomsten sidst. På trods af mit seneste nej, har jeg nu valgt at stemme JA næste gang.

Jeg har nogle medarbejdere med lang anciennitet og dermed høje personlige tillæg. Derfor blev jeg på lønkomensationen som mange andre ramt rigtig, rigtig hårdt. Samtidig er jeg... den eneste på klinikken på fuld tid!

Min strategi er nu at stemme JA,- men samtidig varsle, at 2.lønstigning (pr. 1/4.2021) og 3.lønstigning (pr. 1/4.2022) skal kompenseres i det personlige tillæg. Så skulle der vist være varslings tid nok.

Covid-19 krisen kan på den måde blive katalysator for en tiltrængt proces med tilpasning af lønudgifter. Hvis vi er mange, der anlægger samme strategi, tænker jeg, vi i fællesskab kan få sendt et tydeligt signal om, at dette er vilkåret på tandklinikker nu. Et signal om en økonomi under pres.

Det signal kan jeg jo ingenlunde sende ene klinikejer. Vi skal være flere.

Så min opfordring er derfor:

1) Stem ja.

2) Overvej samme model vedr. 2. og 3. lønstigning! Flest muligt. Sammen er vi stærke. Ikke når vi med ord bekrieger hinanden,- herunder de repræsentanter, vi selv har valgt til at repræsentere vores sag. De fortjener respekt for indsatsen på vores fælles vegne. Det har været en vanskelig opgave, er jeg sikker på.

3)Jeg vil opfordre TF til at lave juridiske værktøjer/udkast til at varsle disse lønreduktioner tilgængelige med det samme og absolut senest samme dag, hvor resultatet af af-

stemningen foreligger. Så skal vi ikke alle hver især belaste sekretariat med dette. Er det muligt *D* og *A*?

Afsluttende har jeg et uafklaret punkt,- hvad er status på tandplejeroverenskomsten? Jeg agter at benytte samme strategi i forhold til denne. Så TF må ligeledes gerne gøre juridiske værktøjer klar til tandplejerne.”

A

”Jeg beder sekretariatet om at sætte i værk.”

”Status på TP OK er at vi tager en forhandling efter resultatet af HK afstemningen foreligger.”

D

”C Møde med tandplejerne er under planlægning.”

Af nogle fremlagte udaterede tråde fra den nævnte facebookgruppe fremgår bl.a.:

E

”Ved slet ikke hvad jeg skal sige”

F

”E Her er et bud: Fuck”

E

”F jeg har lært at tie stille hvis jeg ikke har noget pænt at sige, men du kan tro, at jeg tænker det og med meget store bogstaver”

A

”Prøv igen og sig, Gud, nu har vi tid til at varsle de ændringer i lønnen vi mener passer jer på stedet”

E

”A hvor ondt gør det at blive taget bagi?”

A

”Kan du ikke finde ud af at varsle nedgang i det personlige tillæg?”

...

A

”Forkert, det er fordi det er en god aftale for begge parter”

G

”A nej. Ikke når de får det de krævede og vi intet fik. Denne aftale kan ikke spinnes til noget godt for os. Bare endnu et nederlag i en alenlang perlerække af nederlag til os tandlæger.”

A

”Du har ret til din egen fortolkning, god pinse”

G

”A det har jeg nemlig [emoji]”

E

”G pænt forsøg på at pakke sandheden ind fra TF”

G

”E jeps”

A

”I kan simpelthen ikke finde ud af, at varsle ændringer i de personlige tillæg?”

G

”A jo da, men det ændrer ikke på, at det er en dårlig aftale, at vi betaler festen og at HK igen fik truet KEU på plads.”

...

H

”I der kommer en afstemning [emoji]”

I

”H Og det er godt, men resultatet skal nu lige studeres grundigt først.”

H

”I ja det bliver interessant. [emoji]”

A

”Så har I ikke læst aftalen, den er væsentlig forbedret, i har tid til at varsle ændringer i lønnen, lønomkostningerne bliver synliggjort, arbejdstager skal medvirke til at arbejdsgiver kan få sygedagpenge refusion, voldgiftssag, der foruden at koste os kassen ville medføre en tilbagebetaling som ville kræve en revisor beregning er afværget, teknisk jawohl men en god aftale”

J

”A det kan godt være, at der er forbedringer – lad os høre mere om, hvad det konkret betyder for klinikdriften

En aftale er selvfølgelig positiv, så vi kan komme videre. Det skal bare være på rimelige vilkår, hvor vi ikke automatisk accepterer krav fra HK”

A

”Du kan jo selv varsle dine klinikassistenter til den løn, du mener passer, det har du tid til nu”

Klager har for Arbejdsretten fremlagt bl.a. en oversigt med henvendelser til HK Privat fra medlemmer om varslet lønnedgang mv. efter overenskomstfornyelsen i 2020.

Overenskomstgrundlaget

Af overenskomsten mellem Tandlægeforeningen og HK Privat om klinikassistenters beskæftigelse hos tandlæger 2020-2023 fremgår bl.a.:

”§ 10

Løn

...

De overenskomstaftalte stigninger i minimallønnen kan ikke modregnes i personlige tillæg, uanset hvilken løn klinikassistenten modtager.”

Af protokollat nr. 15 af 5. marts 2020 om minimallønsatser og forskudttidstillæg mellem Tandlægeforeningen og HK Privat fremgår bl.a.:

”A. Minimalløn

...

For den kommende overenskomstperiode er der enighed om, at stigninger i minimallønnen ikke kan modregnes i personlige tillæg, uanset hvilken løn, klinikassistenten oppebærer.”

Forklaringer

Der er afgivet forklaring af A, K og L.

A har forklaret bl.a., at han er tandlæge og klinikejer. Han ejer sammen med tandlæge B X Tandplejecenter I/S. I forbindelse med nedlukningen i 2020 på grund af Covid-19 pandemien mistede virksomheden i perioder næsten 100 % af sin omsætning.

I 2020 var han blevet medlem af Tandlægeforeningens klinikejerudvalg, der bl.a. varetog forhandlingen af overenskomster. Han havde som udgangspunkt ikke noget med HK-overenskomsten at gøre, idet han sad med sygesikringsoverenskomsten. Efter at overenskomstforliget med HK blev stemt ned i marts 2020, blev han og D imidlertid anmodet om at deltage i de fornyede forhandlinger med HK, idet de tidligere forhandlere fra klinikejerudvalget mente, at de på grund af afstemningsresultatet ikke kunne fortsætte. Han havde selv stemt for det oprindelige overenskomstforlig. Det nye forhandlingsudvalg bestående af ham selv, D og M bad under forhandlingen med HK om at få ”en gave”, som de kunne bruge til at overtale medlemmerne til at stemme ja til overenskomsten. ”Gaven” blev, at klinikejerne fik udskudt

de aftalte lønstigninger til december 2020. Han havde ikke bedt om at få ophævet modregningsforbuddet i § 10 og mente, at et ønske om at tillade modregning af lønstigninger i de personlige tillæg ikke ville have nogen chance for at blive imødekommet. Han foretog ikke reducere af de ansattes løn i sin egen tandklinik og brugte ikke henstandsmuligheden.

Facebookkorrespondancen, der er fremlagt af HK, stammer fra en facebookgruppe for klinikere med omkring 580 medlemmer. Han havde talt med de øvrige forhandlere om, at han skulle forsøge at overbevise medlemmerne i facebookgruppen om, at de burde stemme ja til det nye overenskomstforlig, men han skrev ikke i gruppen som repræsentant for Tandlægeforeningen, der benyttede en hjemmeside kaldet TDLNET til officiel kommunikation til medlemmerne. Facebookgruppen havde ikke noget med Tandlægeforeningen at gøre, og ytringer i gruppen stod for den enkeltes egen regning. I facebookgruppen var der nogle medlemmer, der var mere toneangivne end andre. Det var i den forbindelse vigtigt for ham at forsøge at overbevise de mere toneangivne medlemmer om, at de burde stemme ja, så de kunne trække flere ja-stemmer med sig. Hans besvarelser i facebookgruppen var et forsøg på at træde varsomt i forhold til de toneangivende for at fremme et ja til forliget. Det var ikke hans intention at opfordre til modregning i personlige tillæg i strid med overenskomsten.

Svaret til F og E skal forstås sådan, at han mente, at man ud fra klinikkens konkrete omstændigheder kunne overveje at varsle lønnedgang for medarbejderne. Det var et redskab, man som klinikejer kun kunne benytte i yderste konsekvens i lyset af de konkrete omstændigheder, og det var derfor ikke noget, som han kunne råde nogen til. Det var hans opfattelse, at han og de fleste andre klinikejere var meget glade for deres medarbejdere, og at en lønnedgang for enkelte medarbejdere ikke gjorde nogen stor forskel for klinikejeren på klinikker af sædvanlig størrelse. Dog kunne det gøre en reel forskel for store klinikker med mange ansatte, navnlig i Københavnsområdet, hvor lønniveauet på klinikkerne typisk også var højere.

C var en af de toneangivne medlemmer af facebookgruppen, og når han besvarede hendes opslag, som han gjorde, var det som nævnt for at fremme et ja til overenskomstforliget. Det var hans opfattelse, at Tandlægeforeningens sekretariat allerede var ved at udarbejde en FAQ, der ville beskrive, hvordan en lønregulering kunne ske. Han bad ikke sekretariatet gøre noget i forlængelse af svaret til C. Hendes forslag levede efter hans opfattelse ikke op til de krav, der gjaldt for at kunne foretage en lønreduktion, men han havde ikke juridisk kompetence til at

rådgive om den slags og rådgav ikke nogen om det. Han gik ud fra, at de enkelte medlemmer ville kontakte Tandlægeforeningen, inden de begyndte at nedsætte medarbejdernes løn. Han talte ikke med Tandlægeforeningen om den fremgangsmåde, C havde foreslået.

K har forklaret bl.a., at han siden 2015 har været faglig chef i HK Privat, der organiserer omkring 5.000 klinikassistenter.

Han deltog i overenskomstforhandlingerne med Tandlægeforeningen i 2020, og efter at det første overenskomstforlig var blevet stemt ned af Tandlægeforeningens medlemmer den 25. marts 2020, drøftede han og de øvrige forhandlere situationen med den politiske ledelse. Der blev kort tid derefter holdt et uformelt møde med Tandlægeforeningen om den videre proces. Bl.a. D og A deltog fra Tandlægeforeningens side, og de deltog også i forhandlingerne om det nye overenskomstforlig den 29. maj 2020. Det nye forlig adskilte sig navnlig fra det nedstemte ved, at der blev åbnet for en henstandsmulighed for klinikejerne, så de aftalte lønstigninger kunne udskydes til slutningen af året.

Ved de genoptagne forhandlinger havde Tandlægeforeningen gjort meget ud af at få etableret modregningsadgang i de personlige tillæg, hvilket ikke havde været et krav ved de oprindelige forhandlinger. A deltog i de fornyede drøftelser og oplyste, at en modregningsadgang næppe ville blive brugt i praksis af tandlægerne. HK ønskede ikke at tillade modregning, bl.a. fordi der allerede var medlemmer, der havde oplevet lønnedgang som følge af Covid-19 pandemien. Den aftalte henstandsordning var måden at få enderne til at mødes på.

Facebookkorrespondancen i sagen var blevet fremsendt af HK Privat i Nordjylland på baggrund af en medlemshenvendelse. Medlemmet var kommet i besiddelse af facebookkorrespondancen. Det var påfaldende, at de under forhandlingerne den 29. maj 2020 havde haft drøftelser om modregning og henstand med bl.a. A, hvorefter A den 2. juni 2020 besvarede C's opslag med, at Tandlægeforeningens sekretariat ville blive sat til at lave skabeloner for at nedsætte klinikassistenters løn med henblik på at kompensere for de aftalte lønstigninger. A forsøgte efter hans opfattelse at udnytte henstandsperioden til reelt at modregne lønstigningerne i de personlige tillæg i strid med intentionerne.

Alle HK Privats lokalafdelinger modtog i den omhandlede periode henvendelser om lønnedgang eller nedsættelse af timeantallet i forlængelse af overenskomstforliget. Der var i hvert fald én henvendelse, der endte med en sag i Arbejdsretten.

L har forklaret bl.a., at hun har været juridisk rådgiver for klinikejere i Tandlægeforeningen siden 2018. Hun deltog i overenskomstforhandlingerne med HK Privat i marts 2020, men ikke i de fornyede forhandlinger i maj 2020. Da de i marts 2020 netop havde overstået overenskomstforhandlingerne, skulle tandklinikkerne på grund af covid-19 pandemien fra den ene dag til den anden lukke ned for alt andet end kritiske behandlinger. Klinikejerne var som følge heraf usædvanligt pressede økonomisk.

Tandlægeforeningen benytter TDLNET som den officielle kanal til at kommunikere med sine medlemmer. Der er private facebookgrupper, og de hører ikke under Tandlægeforeningen.

Afsnittet om bl.a. at varsle lønnedgang i foreningens skriftlige vejledning til medlemmerne var affødt af den særligt pressede økonomiske situation og skulle sikre, at sekretariatet rådgav ensartet og kunne henvise til ét dokument, som alle medlemmer kunne læse og forholde sig til. Varsling af lønnedgang var et kompliceret emne, der kunne medføre sager, hvis det skete uberettiget, og de var i forvejen meget opmærksomme på, at klinikejerne ikke skulle risikere en sag i Arbejdsretten, der kunne påføre dem yderligere økonomiske udgifter. Det har altid været sådan i hendes tid i Tandlægeforeningen, at overenskomstmæssige lønstigninger ikke måtte modregnes i personlige tillæg, og foreningen havde heller ikke rådgivet nogen om, at man kunne gøre dette.

Parternes argumentation

Klager har anført navnlig, at det er udtryk for organisationsfjendtlig adfærd, at A, som var forhandler for Tandlægeforeningen i maj 2020, i beskeder på Facebook opfordrede klinikejere til ikke at respektere forbuddet mod at modregne lønstigninger i personlige tillæg. Han undlod bl.a. at tage afstand fra C's opslag på Facebook om at modregne i de personlige tillæg. Hans ytringer på Facebook fremkom i tilknytning til hans rolle som repræsentant for Tandlægeforeningen og måtte opfattes som udtalt på Tandlægeforeningens vegne. Tandlægeforeningen undlod desuden at tage afstand fra A's adfærd og retlede ham, hvilket i sig selv medfører et

organisationsansvar for Tandlægeforeningen. Der er under hensyn til forholdets grovhed grundlag for at udmåle en skærpet bod.

De indklagede har anført navnlig, at A's ytringer på Facebook ikke havde karakter af konkret rådgivning, men drejede sig generelt om muligheden for at reducere lønomkostningerne. Det var legitimt at pege på den adgang, der er til individuelt at varsle væsentlige vilkårsændringer, hvis der konkret er grundlag for det. A's ytringer er ikke fremsat som repræsentant for Tandlægeforeningen, og foreningen har selv orienteret sine medlemmer korrekt om de gældende retsregler med hensyn til varsling af lønnedgang og har ikke udarbejdet værktøjer eller skabeloner med henblik på at gennemføre overenskomststridige lønreduktioner.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

De omhandlede ytringer fra A blev fremsat i en facebookgruppe for klinikejere som led i en debat af meget uformel karakter om et netop opnået forhandlingsresultat mellem Tandlægeforeningen og HK Privat om overenskomstfornyelse.

A's svar på opslaget af 2. juni 2020 fra C må ses i lyset af, at det var vigtigt for ham at overbevise de toneangivende medlemmer om, at de burde stemme ja til det opnåede forhandlingsresultat, så det kunne trække flere ja-stemmer med sig. Tandlægeforeningen havde i øvrigt allerede den 21. marts 2020 på sin hjemmeside oplyst, at man på klinikassistentområdet ikke måtte modregne overenskomstmæssige lønstigninger i personlige tillæg. På den baggrund kan A's svar på opslaget fra C efter Arbejdsrettens opfattelse ikke forstås som en opfordring eller tilslutning til at modregne lønstigninger i personlige tillæg i strid med overenskomstens forbud herimod, men alene som en tilkendegivelse om, at Tandlægeforeningens sekretariat ville rådgive om muligheden for inden for overenskomstens rammer at varsle lønnedsættelser.

For så vidt angår de fremlagte udaterede tråde fra den nævnte facebookgruppe bemærkes, at debatten her og A's ytringer må ses i lyset af, at den delvise nedlukning af tandlægeklinikkerne på grund af covid-19 i den omhandlede periode i foråret 2020 medførte væsentlige økonomiske vanskeligheder for mange klinikker, og at det i denne situation kunne være relevant for den enkelte klinikejer at overveje, om betingelserne for at varsle lønreduktion konkret kunne være opfyldt. Arbejdsretten finder, at heller ikke A's ytringer under den nævnte debat kan forstås som en opfordring eller tilslutning til at modregne lønstigninger i

personlige tillæg i strid med overenskomstens forbud herimod. Hans ytringer må derimod forstås som en påpegning af de generelle muligheder, en arbejdsgiver har for at varsle lønreduktioner, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Arbejdsretten finder, at Tandlægeforeningen ikke på sin hjemmeside eller på anden måde i øvrigt har udvist organisationsfjendtlig adfærd som anført af HK Privat.

Som følge af det anførte skal Tandlægeforeningen, X Tandplejecenter I/S, A og B frifindes for de nedlagte påstande.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Indklagede, Tandlægeforeningen, X Tandplejecenter I/S, A og B, frifindes.

HK Privat skal inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom betale 5.000 kr. i sagsomkostninger til Arbejdsretten.

Lars Hjortnæs